

Doorrekeningen optionele wijzigingen minimabeleid 2023

Bijlage bij:

-collegevoorstel 'Wijziging gemeentelijk minimabeleid 2023'
(collegebehandeling 13 december 2022)

-collegevoorstel 'Wijziging beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022'
(collegebehandeling 13 december 2022)

-raadsvoorstel 'Verzamelverordening Inkomensvoorzieningen Hilversum 2023'
(raadsbehandeling 1 februari 2023)

Zaaknummer: 1223937

In het collegeprogramma is voor de komende jaren budget gereserveerd voor verruiming van de minimaregeling. Ook is voor 2023 en 2024 budget gereserveerd om inwoners extra te kunnen ondersteunen in deze financieel lastige tijd. Vooruitlopend op de kaderstelling nieuw minimabeleid in Q3 2023 heeft het college verschillende opties doorgerekend om al per 1 januari 2023 minimahuishoudens te ondersteunen. Hierbij is meegewogen hoe snel de interventie uitgevoerd kan worden, de impact op de werkbelasting bij de uitvoering, de financiering (structureel dan wel incidenteel), het effect op het besteedbaar inkomen bij de doelgroep, de behoefte bij de doelgroep en de ambities van het college.

Onderstaande doorrekeningen geven een doorkijkje in de mogelijkheden. Het geeft ook een onderbouwing voor de keuzes die het college heeft gemaakt: maximale impact met minimale inspanning.

Reden dat het college het noodzakelijk acht om al op korte termijn met ingang van 1 januari 2023 maatregelen te treffen om minima te ondersteunen is de historisch hoge inflatie en koopkrachtdaling als gevolg van de energiecrisis. De rijksmaatregelen (energieplafond in 2023 en een compensatie van € 190,- per maand voor de maanden november en december 2022) bieden weinig verlichting voor de energiekosten over 2022 waar veel inwoners de komende maanden een eindafrekening voor krijgen.

De eenmalige energietoeslag kan deze extra lasten maar gedeeltelijk verminderen.

Er zijn diverse mogelijkheden om het minimabeleid (structureel) te verruimen. Het beschikbare budget (zowel incidenteel als structureel) en de doorrekeningen van de maatregelen worden hieronder nader omschreven. Ook de overwegingen van het college om voor een bepaalde maatregel te kiezen worden hieronder beschreven.

Inhoud

Budget voor de komende jaren.....	3
Regeling Verduurzaming Huishoudens	4
Impact op de kosten.....	4
Impact op de uitvoering	4
Keuze college.....	4
Activeringsregeling.....	5
Impact op de kosten.....	5
Impact op de uitvoering	5
Keuze college.....	5
Individuele inkomenstoeslag.....	6
Impact op de kosten.....	6
Impact op de uitvoering	6
Keuze college.....	6
Verruiming van de inkomensnorm van het gehele minimabeleid.....	7
Impact op de kosten.....	7
Impact op de uitvoering	7
Keuze college.....	7
Nilhilstelling eigen bijdrage Wmo voor minima in 2023 en 2024	8
Impact op de kosten.....	8
Impact op de uitvoering	9
Keuze college.....	9
Regelvrij schuldenbudget.....	10

Budget voor de komende jaren

Onderstaand schema geeft de budgetten weer die voor de komende jaren, naast de 'reguliere' budgetten voor de minimaregelingen, gereserveerd zijn om inwoners met een laag inkomen financieel te ondersteunen.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Verbeteren minimaregelingen	50	250	350	350	350
Digitale devices bestaande minimaregelingen	50	50	50	50	50
Stelpost Schuldhulp en minimabeleid	-	1.000	1.000	-	-
Totaal	100	1.300	1.400	400	400

(Bedragen x €1.000)

Regeling Verduurzaming Huishoudens

Middels de duurzame gebruiksgoederenregeling kan een huishouden iedere 10 jaar drie vergoedingen krijgen:

- een tegemoetkoming van € 500,- voor de kosten van een koelkast;
- een tegemoetkoming van € 500,- voor de kosten van een wasmachine;
- een tegemoetkoming van € 500,- voor de kosten van een fornuis of een oven.

Impact op de kosten

Op basis van het gerealiseerd gebruik van deze regeling hebben we begroot wat de extra kosten zullen zijn als we de tegemoetkoming verhogen naar € 600,- of € 700,- per 10 jaar.

	Extra kosten per jaar t.o.v. begroting
Ophoging naar € 600,- per gebruiksgoed per 10 jaar per huishouden	€ 54.000,-
Ophoging naar € 700,- per gebruiksgoed per 10 jaar per huishouden	€ 108.000,-

Impact op de uitvoering

Het wijzigen van deze regeling vergt veel van de uitvoering. Reden is dat het een complexe regeling is waarbij eerder verstrekte vergoedingen tot 10 jaar terug meegenomen worden bij nieuwe aanvragen. Dit betekent dat er overgangsrecht moet komen. Het wijzigen van deze regeling vereist dus veel extra uitvoeringscapaciteit.

Keuze college

Het college kiest ervoor om eventuele wijziging van deze regeling voor witgoed, pas mee te nemen bij de kaderstelling door de gemeenteraad. Dat zal in Q3 2023 plaats vinden. Reden is dat huishoudens in Hilversum in vergelijking met andere gemeentes al een redelijk hoge vergoeding krijgen voor witgoed (namelijk 3 x € 500,- = € 1.500,- per 10 jaar). En een tweede reden is dat het veel uitvoeringscapaciteit vergt om deze technische regeling op korte termijn te wijzigen.

Activeringsregeling

Inwoners met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum kunnen eenmaal per jaar een tegemoetkoming krijgen voor de kosten van maatschappelijke, culturele en sportieve activiteiten. Voorbeelden zijn: lidmaatschap van een bibliotheek, aanschaf van een paspoort of een ID bewijs, NS Dal abonnement. De huidige vergoeding bedraagt € 140,00 per persoon per jaar.

Impact op de kosten

Op basis van het gerealiseerd gebruik van deze regeling hebben we begroot wat de extra kosten zullen zijn als we de tegemoetkoming verhogen naar € 200,-, € 250,- of € 350,- per jaar.

	Extra kosten per jaar t.o.v. begroting
Ophoging naar € 200,- per jaar per persoon	€ 78.000,-
Ophoging naar € 250,- per jaar per persoon	€ 143.000,-
Ophoging naar € 300,- per jaar per persoon	€ 208.000,-

Daarnaast worden er extra bestedingsdoelen toegevoegd: kosten voor een internet- of telefonieabonnement, kosten voor een digital device.

Impact op de uitvoering

Het wijzigen van deze regeling vergt geen aanvullende uitvoeringscapaciteit. Tenzij deze verruiming een aanzuigende werking heeft, dan zou dit betekenen dat de uitvoering veel meer aanvragen moeten afhandelen door een grotere aantal mensen die deze regeling aanvragen.

Keuze college

Het college kiest ervoor om met ingang van 1 januari 2023 het bedrag te verhogen naar € 250,- per persoon per jaar en extra bestedingsdoelen toe te voegen. Dit kan structureel gefinancierd worden zodat tussentijdse wijzigingen in de toekomst niet nodig zijn. Daarnaast vergt het toevoegen van bestedingsdoelen aan de bestaande regeling minder uitvoeringscapaciteit dan het opzetten van een nieuwe regeling voor digitale devices. Tot slot heeft er als bijkomend voordeel dat de vergoeding van de Activeringsregeling persoonsgebonden is in tegenstelling tot de Regeling Verduurzaming Huishoudens die huishoudgebonden is. Als de vergoeding van de digital device ondergebracht zou worden in laatstgenoemde regeling, dan ontstaan er praktische uitvoeringsproblemen als een echtpaar eerst de maximale vergoeding voor een digital device gebruikt voor aanschaf smartphones, maar na een jaar opnieuw een aanvraag wil indienen voor een computer in verband met de sollicitatieplicht. Door de vergoeding onder te brengen bij de Activeringsregeling, kunnen inwoners jaarlijks zelf een afweging maken. En met de extra vergoeding van de Individuele inkomens toeslag (die ook tot 130% Wsm is) wordt het budget toereikend.

Het bedrag van € 50.000,- per jaar dat het college heeft gereserveerd voor een nieuwe regeling digital devices is bij lange na niet toereikend om de minimadoelgroep te voorzien van een smartphone, tablet, laptop of pc.

Individuele inkomenstoelage

Huishoudens die drie jaar of langer een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm ontvangen, kunnen jaarlijks een beroep doen op deze regeling. Het bedrag mag vrij besteed worden.

De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de gezinssamenstelling:

- € 447,00 per jaar voor alleenstaanden;
- € 558,00 per jaar voor alleenstaande ouders;
- € 669,00 per jaar voor gehuwden.

Er zijn twee manieren om deze regeling te verruimen:

- verhoging van de jaarlijkse vergoeding
- verhoging van de inkomensgrens (zodat meer werkende armen kunnen meeprofitieren)

Impact op de kosten

Op basis van het gerealiseerd gebruik van deze regeling hebben we begroot wat de extra kosten zullen zijn als we het bedrag van de vergoeding verhogen naar € 600,- p.jr. (alleenstaande), € 700,- p.jr. (alleenstaande ouder) en € 800,- p.jr. (gehuwden).

Daarnaast hebben we begroot wat de extra kosten zullen zijn als de inkomensgrens van 110% Wsm verhogen naar 130%, 140% en 150% Wsm.

	Extra kosten per jaar t.o.v. begroting
Ophoging naar € 600,- per jaar per alleenstaande Ophoging naar € 700,- per jaar per alleenstaande ouder Ophoging naar € 800,- per jaar per echtpaar	€ 238.060,-
Verhoging inkomensgrens van 110% naar 130% Wsm	€ 190.254,-
Verhoging inkomensgrens van 110% naar 140% Wsm	€ 827.181,-
Verhoging inkomensgrens van 110% naar 150% Wsm	€1.044.780,-

Impact op de uitvoering

Het verhogen van het jaarlijkse bedrag vergt geen extra uitvoeringscapaciteit. Het verhogen van de inkomensgrens vergt wel extra uitvoeringscapaciteit omdat de doelgroep toeneemt. Om de inkomensnorm te verhogen, dient de Verzamelerverordening Inkomensvoorzieningen gewijzigd te worden. Deze is geagendeerd voor de raadsvergadering van 1 februari 2023. De wijziging kan dan met terugwerkende kracht in werking treden per 1 januari 2023.

Keuze college

Het college kiest ervoor om -na vaststelling van de verordening door de raad- per 1 januari 2023 de inkomensgrens te verhogen naar 130% Wsm. Reden is dat deze optie structureel gefinancierd kan worden zodat een verlaging na enkele jaren niet nodig is. Ook brengt het de inkomensgrens voor alle minimaregelingen op 130%. Het college kiest er niet voor om de bedragen te verhogen omdat Hilversum in vergelijking met andere gemeenten al aan de hoge kant zit en omdat een verhoging van het bedrag niet structureel gefinancierd kan worden.

Verruiming van de inkomensnorm van het gehele minimabeleid

Een mogelijkheid kan zijn om de inkomensnorm van het gehele minimabeleid te verruimen naar 140% of 150% Wsm.

Impact op de kosten

De impact op de kosten van deze wijziging is groot. Zoals te zien is in onderstaande tabel is de schatting dat de extra kosten van deze maatregelen kunnen oplopen tot wel € 1,6 miljoen. In deze berekening is het kindpakket nog niet meegenomen. De reden hiervoor is dat de hoogte van de vergoeding afhangt van de leeftijd van een kind. Het ontbreekt aan inzicht hoeveel kinderen uit minimagezinnen tot de verschillende leeftijdscategorieën behoren.

Verruimen van alle regelingen naar 140% of 150%

Regeling	Extra kosten t.o.v het huidige beleid	
	140%	150%
Individuele inkomens toeslag	€ 827.181,00	€ 1.044.780,00
Activiteitenregeling (€ 250 per persoon)	€ 205.500,00	€ 255.500,00
Regeling verduurzaming huishoudens	€ 60.000,00	€ 102.000,00
Collectieve zorgverzekering	€ 77.625,00	€ 139.725,00
Regeling Chronisch zieken en gehandicapten	€ 37.520,00	€ 72.695,00
Kindpakket*		
Extra kosten ten opzichte van de begroting	€ 1.207.826,00	€ 1.614.700,00

Impact op de uitvoering

De verruiming van de inkomensnorm geeft een enorme druk op de uitvoering, omdat meer inwoners aanspraak op kunnen maken op een tegemoetkoming. Dit zorgt voor extra werk, omdat deze aanvragen allemaal beoordeeld moeten worden.

Keuze college

Vanwege de impact op de kosten en op de uitvoering heeft het college niet voor deze maatregelen gekozen.

Nilhilstelling eigen bijdrage Wmo voor minima in 2023 en 2024

In Hilversum ontvangen circa 3.200 inwoners ondersteuning vanuit de Wmo. Het gaat daarbij om verschillende vormen van ondersteuning, variërend van ambulante begeleiding van psychisch kwetsbare Hilversummers tot huishoudelijke hulp en woningaanpassingen. Een deel van de Wmo-gebruikers ontvangt één Wmo-voorziening, een ander deel krijgt meerdere vormen van ondersteuning. Voor de Wmo geldt een eigen bijdrage van € 19,- per maand, ongeacht de hoeveelheid ondersteuning die mensen ontvangen en hun financiële positie. Voor mensen met een laag inkomen (< 130% sociaal minimum) is € 19,- een aanzienlijk bedrag, zeker nu andere lasten stijgen als gevolg van de energiecrisis en inflatie. Op het sociaal plein komen signalen binnen van mensen die de eigen bijdrage als een drempel ervaren om ondersteuning vanuit de Wmo aan te vragen met mogelijk zorgmijding als gevolg. Aangezien het om kwetsbare mensen gaat – zowel in financieel opzicht als qua ondersteuningsbehoefte – stellen we voor om deze groep de komende twee jaar vrij te stellen van de eigen bijdrage Wmo.

Inwoners die deelnemen aan de collectieve zorgverzekering voor minima bij DSW kunnen overigens al hun facturen van CAK declareren bij de zorgverzekeraar. Deze kosten worden al indirect door de gemeente vergoed vanuit het minimabudget. In 2020 was het € 46.203,- en in 2021 was het € 64.822,-. Gemiddeld genomen dus € 55.000,- per jaar. Echter, niet alle minima willen deelnemen aan de collectieve zorgverzekering voor minima omdat ze vanwege preventiebeleid medicijnen bij hun huidige zorgverzekeraar willen blijven.

Impact op de kosten

Op basis van de historische ontvangsten van het CAK hebben we begroot wat de extra kosten zullen zijn van een nihilstelling. Deze schatting is gebaseerd op twee variabelen:

- De hoogte van de eigen-bijdrage-betalingen die de gemeente jaarlijks ontvangt. De gemeente ontvangt jaarlijks circa € 550.000 aan eigen bijdragen Wmo via het CAK. Dit bedrag bestaat uit de bijdragen van de totale groep Wmo-gebruikers, inclusief niet-minima.
- Het geschatte percentage minima onder de groep Wmo-gebruikers. We schatten dat circa 50 tot 60% van deze groep een inkomen heeft tot 130% Wsm. Deze schatting is gebaseerd op informatie van andere gemeenten die al een vrijstelling voor minima hanteren. Omdat deze gemeenten in veel gevallen andere inkomensgrenzen hanteren voor de vrijstelling en het aandeel minima per gemeente wisselt, is een 1 op 1 vergelijking niet mogelijk. Uit de gegevens van het CAK over een aantal gemeenten blijkt dat het minima-aandeel binnen de Wmo-doelgroep doorgaans tussen de 50 en 60% ligt. We hebben deze bandbreedte als basis genomen voor het schatten van de kosten.

	Extra kosten t.o.v. begroting (voor 2023 en 2024)
Eigen bijdrage Wmo (alle ondersteuning) verlagen naar € 0,0 p.mnd. voor minima	€ 330.000,- p.jr.
Eigen bijdrage Wmo (alle ondersteuning) verlagen naar € 10,- p.mnd. voor minima	€ 156.000,- p. jr.
Eigen bijdrage Wmo (ambulante begeleiding) verlagen naar € 0,0 p.mnd. voor minima	€ 160.000,- p.jr.
Eigen bijdrage Wmo (ambulante begeleiding) verlagen naar € 10,- p.mnd. voor minima	€ 75.000,- p. jr.

Uitgaande van 60% minima-aandeel is de prognose dat de jaarlijkse opbrengsten CAK van € 550.000,- zullen dalen met € 330.000,- bij een nihilstelling. Dit levert dus een nadeel op van € 330.000 aan eigen bijdragen Wmo.

We stellen voor de minderopbrengsten van circa € 330.000 in 2023 en 2024 te dekken uit de stelpost Schuldhulpverlening en minimabeleid van € 1 mln.

Impact op de uitvoering

- De maatregel moet verwerkt worden in de Wmo-verordening. Na de zomer van 2023 staat een actualisatie gepland van de Wmo-verordening, waarin deze maatregel met terugwerkende kracht wordt meegenomen.
- Na het akkoord van het college wordt CAK z.s.m. verzocht het besluit te implementeren. Dit vraagt om inzet vanuit de gemeente, o.a. voor het berekenen van de precieze inkomensgrenzen en communicatie. Na de implementatie ligt de uitvoering van de maatregel grotendeels bij het CAK en zal de gemeentelijke inzet minimaal zijn.

Keuze college

Het college kiest ervoor om de bijdrage Wmo voor alle vormen van Wmo-ondersteuning op nihil te stellen voor de jaren 2023 en 2024. Hiermee worden kwetsbare minima die naast 'ambulante begeleiding' ook andere vormen van Wmo-ondersteuning ontvangen, niet alsnog met een eigen bijdrage van € 19,- p.mnd.

Regelvrij schuldenbudget

We willen de schuldhulpverleners een regelvrij budget ter beschikking stellen. Het budget kan worden besteed aan:

- (uitzonderlijke) gevallen, die buiten het standaard aanbod vallen of
- aan mensen die er geen toegang toe hebben.

Oogmerk van het budget is om de professional de mogelijkheid te bieden om snel en effectief een oplossing uit te kunnen voeren om de zwaarste persoonlijke consequenties af te wenden: huisuitzetting of afsluiting van gas, water of elektra of uit een schuldregeling gezet worden. In deze situaties kan een inwoner een beroep doen op het regelvrije budget.

- Het regelvrij budget is toegankelijk voor iedere inwoner die woonachtig is in de gemeente Hilversum.
- De inwoner zit in een noodsituatie vanwege een aantoonbare dreigende huisuitzetting of een afsluiting van gas, water of elektra.
- De inwoner heeft een huur, hypotheek- of energiecontract op naam.
- Er zijn geen inkomensgrenzen. (ook midden inkomens kunnen hiervan gebruikmaken.)
- De rekening ter voorkoming van afsluiting of uithuiszetting wordt vanuit het noodfonds rechtstreeks in één keer betaald aan de betreffende instantie.
- Het totale saldo op de bank- en spaarrekening is niet toereikend om de afsluiting of de huisuitzetting te voorkomen. Hierbij wordt rekening gehouden met spaargeld voor een specifiek doel/kleine buffer.
- Mocht er in de tussentijd een landelijke oplossing voor dit probleem komen, dan geldt deze oplossing als voorliggend. Dit noodfonds wordt gezien als vangnet.
- Het budget kan alleen worden ingezet na overleg met de adviseur kwaliteit

We stellen voor dat we beginnen met een potje van **€50.000**.